

Riina Heinimäki
2.2.2021

Energiavirasto
kirjaamo@energiavirasto.fi
suvi.lehtinen@energiavirasto.fi

Viite: 2500/434/2020

Lausuntopyyntö järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdoista

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua Fingrid Datahub Oy:n keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdoista. Fingrid Oyj ei ole osallistunut tämän lausunnon valmisteluun.

Nyt lausuttavana oleva sopimuskokonaisuus koskee vain vähittäismarkkinoilla toimivien sähkön vähittäismyyjien ja jakeluverkonhaltijoiden kanssa solmittavaa palvelusopimusta. Sopimuksen liitteessä 2 sanotaan, että Fingrid Datahub Oy solmii omat palvelusopimukset myös kolmansien osapuolten kanssa, jotka ovat oikeutettuja hakemaan tietoja Datahub-järjestelmästä valtuutuksen perusteella ja/tai jotka tuottavat palveluja sähkömarkkinaosapuolille. Tässä vaiheessa ei ole vielä tietoa näiden sopimuksien sisällöstä. ET haluaa korostaa, että markkinaolosuhteiden tasapuolisuuden varmistamiseksi nyt kommentoitavaa sopimusta vastaavat velvoitteet pitää soveltuvin osin koskea myös kolmansia osapuolia. Myös kolmansille osapuolille tulee seurata sopimuksen tekemisestä maksuvelvoite Datahubin käyttämisestä niin, että myös ne osallistuvat sekä Datahubin perustamiseen että operatiivisen toiminnan rahoittamiseen.

Datahubin kehittäminen on jo saatujen kokemusten perusteella ollut aikaa vievää, vaativaa ja tullut kalliimmaksi kuin datahub-selvityksessä aikoinaan arvioitiin. Kustannustehokkuus on varmistettava Datahubin toiminnan tehostamistavoitteilla, jotka näkyvät toimialan yrityksille ja loppuasiakkaille kustannustason laskuna. Toiminnan laatuun ja markkinoiden tarpeista lähtevään kustannustehokkaaseen kehittämiseen on oltava läpinäkyvät ohjausmekanismit, jotka varmistavat alan yrityksille ja loppuasiakkaille tarjottavien palvelujen jatkuvan ja markkinaehtoisia ratkaisuja vastaavan ketterän kehittymisen. Tämä tulisi näkyä myös tässä sopimuksessa Datahubille asetettuina velvollisuuksina.

Haluamme myös korostaa, että alan toimijat tulee ottaa mukaan aktiivisesti Datahubin kehittämiseen ja tämä pitäisi määritellä nykyistä tarkemmin myös sopimuksen velvoitteissa. Ehdotetussa muodossa sopimus antaa Datahubille erittäin laajat oikeudet muuttaa Datahub sopimusta, palvelukuvausta ja ohjeistusta yksipuolisesti. Asiakkailla, eli sähkönmyyjillä ja verkonhaltijoilla, pitää olla tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa Datahubin toiminnallisuuksiin ja niiden muuttamiseen. Toimijoille pitää jäädä tarpeeksi aikaa ottaa muutokset huomioon omassa toiminnassaan, koska jakeluverkonhaltijoilla ja sähkönmyyjällä on velvollisuuksia omien asiakkaidensa suuntaan. Datahubin toiminnallisuuksien muutokset voivat vaikuttaa yhtiöiden asiakkaidensa kanssa tekemiin sopimuksiin.

Lisäksi esitämme muutamia yksityiskohtaisia muutosehdotuksia sopimusehtoihin, jotka pyydämme ystävällisesti huomioimaan ennen palveluehtojen vahvistamista.

Palvelusopimus

Kohta 1.2:

Kohdassa 1.2 on käytettävä myös sähkömarkkinaosapuolien osalta tietosuoja-asetuksen mukaista oikeaa termiä. Tietosuoja-asetuksen mukaisesti kyseessä on tietojen luovutus, ei siirtäminen. Tietosuoja-

asetuksessa ei käytetä termiä toimittaa tässä yhteydessä. Datahubin osalta tässä kohdissa on käytetty oikein termiä luovuttaa. Myös sähkömarkkinaosapuolien osalta tässä tulisi puhua luovuttamisesta. Samoin kautta linjan koko sopimuksessa, kun puhutaan henkilötiedoista.

Muutosehdotus:

1.2: "... Sähkömarkkinaosapuolet ~~toimittavat~~ luovuttavat sähkökaupan markkinaprosesseihin liittyvää tietoa..."

Kohta 1.3:

Kohta 1.3 antaa ilman esitettyä rajausta Datahubille rajoittamattoman oikeuden muuttaa palvelua yksipuolisesti ja ilman perusteita. Muutosoikeutta tulee rajata rajaamalla se Datahubin lakisäätteisiin tehtäviin. Lisäksi liitteessä 1 pitäisi nykyistä selkeämmin todeta, että sellaiset merkittävät muutokset, jotka aiheuttavat muutoksia Asiakkaiden tietojärjestelmiin tai liiketoimintaprosesseihin, tulee valmistella tiiviissä yhteistyössä Asiakkaiden kanssa ja riittävin siirtymäajoin (kts. myös kommentit liitteessä 1). Kuten kohdassa todetaan, sähkömarkkinalaki edellyttää, että kehitystyötä tehdään yhteistyössä sähköalan yritysten kanssa. Yhteistyön toimintamalli tulee kuitenkin kuvata riittävän yksityiskohtaisesti palvelusopimuksessa. Nyt näin ei ole tehty.

Muutosehdotus:

1.3: "... Datahubilla on oikeus päivittää palvelukuvausta toiminnan ja palvelusällön kehittyessä lainsäädännössä datahubille asetettujen tehtävien ja reunaehtojen sallimissa rajoissa. ..."

Kohta 2.2:

Kohdassa 2.2 annetaan oikeus muuttaa ohjeita, jos se on tarpeen palvelun toteuttamiseksi. Tämä on niin yleinen peruste muutoksen toteuttamiseksi, että kohdassa tulisi mainita lisäksi, että muutokset on valmisteltava yhteistyössä Asiakkaiden kanssa ja Asiakkaita laajasti kuullen. Kuulemisella Datahubin tulisi varmistaa se, että Asiakkaiden on mahdollista noudattaa muutettuja ohjeita annetussa aikataulussa. Merkittävä muutos on määriteltävä sellaiseksi muutokseksi, joka aiheuttaa muutoksia asiakkaan käyttämiin tietojärjestelmiin tai voimassa oleviin sopimuksiin. Asiakkaiden kannalta olisi kohtuutonta, jos niillä on sopimuksia omien asiakkaidensa kanssa, joita ei ole mahdollista muuttaa alle 30 päivän aikataulussa, esim. jos laskutuksessa tapahtuisi muutos Datahubin muutoksen takia, on yhtiöiden tehtävä ilmoitus omille asiakkailleen tästä kuukautta ennen muutoksen käyttöönottoa.

Muutosehdotus:

2.2: "Datahub voi antaa Asiakkaalle tarkempia ohjeita koskien esimerkiksi Datahub-järjestelmän käyttöä, Asiakkaan tietojärjestelmiä koskevia vaatimuksia ja tietoturva. Asiakas sitoutuu noudattamaan Datahubin kulloinkin antamia Datahub-järjestelmän käytön kannalta välttämättömiä ohjeita. Datahubilla on oikeus muuttaa antamia ohjeita, jos muutos on tarpeen Palvelun toteuttamiseksi tai lainsäädännön, viranomaismääräysten tai alan ohjeiden ja suositusten noudattamiseksi ilmoittamalla siitä Asiakkaalle kirjallisesti etukäteen 30 päivää ennen muutoksen voimaantuloa ja merkittävien muutosten osalta 90 päivää ennen muutoksen voimaantuloa. Ohjeiden merkittävät muutokset on valmisteltava yhteistyössä Asiakkaiden kanssa ja Asiakkaita laajasti kuullen. Merkittävällä muutoksella tarkoitetaan sellaista muutosta, joka aiheuttaa muutoksia Asiakkaan käyttämiin tietojärjestelmiin tai voimassa oleviin sopimuksiin."

Kohdat 4.1.3 ja 4.1.4:

Kohtia 4.1.3 ja 4.1.4 pitää muuttaa, koska nämä ovat nyt ristiriitaisesti päällekkäisiä. Kohdassa 4.1.3. pitäisi olla sanottu, millä perusteella datahub voi muuttaa hinnoittelua kesken kalenterivuotta ja kohdassa 4.1.4 pitäisi kuvata hinnanmuutoksen menettelytapa. Nyt perusteita on turhaan ja ristiriitaisesti molemmissa kohdissa. Lisäksi ehdotamme muutettavaksi kohtaa 4.1.4. siten, että kesken kalenterivuotta tehtävistä palvelumaksujen tarkastuksista tulisi ilmoittaa 60 päivää ennen muutoksen voimaantuloa, koska ehdotettu 30 päivää nähdään liian lyhyeksi ajaksi muutokseen sopeutumiselle varsinkin, jos muutos aiheuttaa muutoksia Asiakkaan omiin loppukäyttäjien kanssa tekemiinsä sopimuksiin.

Muutosehdotukset:

4.1.3: *"Datahubilla on oikeus tarkistaa palvelumaksuja myös kesken kalenterivuotta muutosten aiheuttamaa kustannusvaikutusta vastaavasti, mikäli Palveluun ja/tai Datahub-järjestelmään vaikuttavassa lainsäädännössä, viranomais määräyksissä, verotuksessa tai muissa Datahubin vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevissa olosuhteissa tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat palvelumaksujen määräytymisen perusteisiin ja joita Datahub ei ole kohtuudella voinut ennakoida edellisen palvelumaksujen tarkistuksen yhteydessä."*

4.1.4: *"Datahubin tulee ilmoittaa illa on oikeus tarkistaa palvelumaksuja myös kesken kalenterivuotta tapahtuvista palvelumaksujen muutoksista ilmoittamalla siitä Asiakkaalle kirjallisesti perusteluineen etukäteen 30 60 päivää ennen muutoksen voimaantuloa, mikäli Palvelun ja/tai Datahub-järjestelmän sisältö muuttuu olennaisesti lainsäädännön tai viranomais määräysten seurauksena tai Palvelun ja/tai Datahub-järjestelmän tuottamisesta aiheutuu Datahubille merkittäviä lisäkustannuksia, joita ei kohtuudella voinut ennakoida edellisen palvelumaksujen tarkistuksen yhteydessä."*

Kohta 4.2.1:

Käsityksemme mukaan kohdan 4.2.1 mukainen 14 päivän maksuehto on liian lyhyt, ja kohtuullinen maksuaika tällaisessa lakisääteisessä palvelussa olisi 30 päivää. Varsinkin, kun huomioidaan, että tämä sopimuskohta antaa Datahubille oikeuden periä viivästyskorkoa heti laskun eräpäivästä alkaen.

Muutosehdotus:

4.2.1: *"... Laskun maksuaika on ~~30~~ 14 päivää laskun päiväyksestä. Laskua koskevat muistutukset on tehtävä kirjallisesti 7 päivän kuluessa laskun päiväyksestä. ..."*

Kohta 9.4:

Kohtaa 9.4 on selkeytettävä siten, että se ei laajenna tietosuoja-asetuksen mukaisia Datahubin vaatimuksia Asiakkaille. Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisterinpitäjä on vastuussa 13 ja 14 artikloiden mukaisten velvoitteiden täyttämistä rekisteröidylle. Sopimuksen kohdassa 9.1 on todettu molempien osapuolten olevan itsenäisiä rekisterinpitäjiä. Datahub on rekisterinpitäjä sen ylläpitäessä keskitetyn tiedonvaihdon yksikön palvelua. Kukin rekisterinpitäjä on oman toimintansa osalta velvollinen huolehtimaan, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetuksen vaatimuksia. Datahubin on edellä mainitun perusteella rekisterinpitäjänä kerrottava rekisteröidyille, miten Datahub henkilötietoja käsittelee, eikä tämä ole Asiakkaan velvollisuus asetuksen mukaan. Asiakkaan tehtävä on toteuttaa tietosuoja-asetuksen mukaiset velvollisuudet omia asiakkaitaan kohtaan vain sen osalta, miten se itse käsittelee heidän henkilötietojaan, kuten kertoa luovuttavansa ja vastaanottavansa tietoja datahubista.

Muutosehdotus:

9.4 Tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklojen mukaisen informointivelvollisuuden toteuttamiseksi *Asiakas sitoutuu toimittamaan ja Datahub toimittavat niille rekisteröidylle, joiden osalta Asiakas toimii rekisterinpitäjänä, Tietosuoja-asetuksen edellyttämät tiedot Datahubin rekisterinpitäjänä toteuttamasta toteuttamastaan henkilötietojen käsittelystä, sen osalta, kun ne käsittelevät rekisteröidyn tietoja itsenäisinä rekisterinpitäjinä Datahubin kulloinkin toimittamien ohjeiden mukaisesti.*

Kohta 13.3:

Ehdotamme kohdan 13.3 tarkentamista. Muotoilu on hankalasti ymmärrettävä. Käsityksemme mukaan kohdassa tarkoitetaan samaa korvauksen enimmäismäärää, joka soveltuu molemmille Osapuolille ja kyseessä on yhteenlaskettu enimmäismäärä (ei siis vahinkokohtainen enimmäismäärä) kaikkien valvontajaksolla tapahtuneiden vahinkojen korvauksen osalta. Ehdotamme muotoilun selkiyttämistä alla ehdotetusti. HUOM! Vastuunrajoitukseen liittyvän muutosehdotuksen (13.3 toinen kappale) perustelut kohdassa 13.4.

Muutosehdotus:

13.3: *"Osapuolen vastuu yhteenlaskettu enimmäiskorvausmäärä toiselle Osapuolelle, Osapuolen aiheuttamista välittömistä vahingoista on yhteensä enintään ensimmäisen sopimusrikkomuskauden tähän Sopimukseen perustuvan tosiasiallisen arvonlisäverottoman*

laskutuksen määrä Asiakkaalta ensimmäisenä sopimusrikkomuskuukautena ~~den kerrotaan tulla~~ 6:lla. Vahingonkorvauksen enimmäismäärä määrittyy edellä mainitulla tavalla kunkin Datahubin täysimittaisen valvontajakson aikana tapahtuneista vahingoista. Ensimmäiseksi tässä sopimuskohdassa tarkoitetuksi valvontajaksoksi katsotaan ajanjakso 21.2.2022 – 31.12.2027, jonka jälkeen tässä sopimuskohdassa tarkoitettu valvontajakso määräytyy Energiaviraston päätöksen mukaan.

Jos Datahub voi osoittaa Asiakkaalle aiheutuneen vahingon johtuvan toisesta Datahub-järjestelmän käyttäjästä, Datahubin korvausvastuu rajoittuu silloin vahingon aiheuttaneen Datahub-järjestelmän käyttäjän kanssa tehdyssä Sopimuksessa määriteltyyn vahingonkorvauksen enimmäiskorvausmäärään, joka jaetaan kaikille samasta tapahtumasta korvausta saavien vahingonkärsijöiden kesken. Mikäli osa tai kaikki vahinkoa kärsineet eivät tällä perusteella saa korvausta vahingostaan täysimääräisinä, jaetaan korvaus tasapuolisesti ja syrjimättömästi vahinkoa kärsineiden kesken."

Kohta 13.4:

Kohdassa 13.4 tulisi määritellä asiakkaan vahingonkorvausvelvollisuus muita käyttäjiä ja kolmansia osapuolia kohtaan tarkkarajaisemmin. Nyt kohdan 13.4 osalta jää kuitenkin epäselväksi, millä perusteella Datahub on maksanut korvauksia muille käyttäjille. Kohdasta tulisi käydä selvästi ilmi, että Datahub joutuisi maksamaan kyseiset korvaukset muulle käyttäjälle Datahubin ja toisen käyttäjän välisen Datahub-järjestelmän käyttöä koskevan Sopimuksen perusteella. Datahubin toiselle käyttäjälle maksettavien korvausten tulisi olla riidattomia, jotta Datahub voisi periä maksamansa korvaukset edelleen Asiakkaalta.

Näkemyksemme mukaan vahingonkorvaus sellaiselle kolmannelle taholle, joka ei ole sopimussuhteessa Datahubiin olisi äärimmäisen epätodennäköinen emmekä keksi yhtään esimerkkiä ko. tilanteesta. Sillä perusteella ehdotamme, että korvaus kolmannelle poistetaan kohdasta 13.4.

Jos Datahub korvaa toiselle käyttäjälle Asiakkaan aiheuttamia vahinkoja toisen käyttäjän ja Datahubin välisen Sopimuksen perusteella, niin Datahubin maksamia korvauksia koskevat tuolloin 13. luvun mukaiset vastuunrajaukset. Kuitenkaan Asiakkaan korvausvelvollisuutta ei olisi rajattu lainkaan kohdassa 13.5 todetun johdosta. Katsomme kestävämmäksi lähtökohdaksi sen, ettei Asiakkaan kokoa ja maksukykyä otettaisi millään lailla huomioon näissä "Datahubin kautta" muille käyttäjille maksettavissa korvauksissa, jotka maksetaan Datahubin ja muun käyttäjän mukaisen Sopimuksen vastuunrajoituksen perusteella. Ei tulisi olla mahdollista, että Asiakkaan vastuu voisi tämän Sopimuksen veloitteen laiminlyönnin johdosta olla täysin Asiakkaan kantokyvyn ulottumattomissa erityisesti, kun otetaan huomioon se, että tämän kohdan perusteella aiheutuneista virheistä ja niistä mahdollisesti aiheutuneista vahingoista ei nykyisessä tilanteessa ole maksettu korvauksia käytännössä lainkaan, kun tiedonvaihto perustuu osapuolten väliseen sanomaliikenteeseen.

Ehdotamme, että kohtaan 13.4 lisätään vastuunrajaus koskemaan korvausta, joka Asiakkaan tulee suorittaa Datahubille sen johdosta, että Datahub on korvannut Asiakkaan aiheuttaman vahingon käyttäjälle ja/tai kolmannelle, jos kohdasta ei poisteta korvausvelvollisuutta kolmannelle ET:n ehdotuksen mukaisesti. Tällöin kohdan 13.3 ensimmäisen kappaleen vahingonkorvauksen enimmäismäärä tulisi koskemaan vain Osapuolten Sopimuksen veloitteiden laiminlyönnistä ja/tai rikkomisesta suoraan toisilleen aiheuttamia vahinkoja. Siten Asiakkaan osalta enimmäisvastuukatto kokonaisuudessaan olisi Sopimuksessa esitettyyn verrattuna kaksinkertainen (Asiakkaan kk-laskutus x 6 Osapuolelle aiheutuneista vahingoista ja Asiakkaan kk-laskutus x 6 muille käyttäjille aiheutuneista vahingoista).

Muutosehdotus:

13.4: " Datahub ei vastaa mahdollisista Asiakkaan muille Datahub-järjestelmän käyttäjille aiheuttamista vahingoista. Mikäli Datahub kuitenkin veloitetaan suorittamaan Asiakkaan Sopimukseen perustuvien veloitteiden laiminlyönnin ja/tai rikkomisen johdosta korvausta Datahub-järjestelmän käyttäjälle ~~ja/tai kolmansille osapuolille~~ tämän kanssa solmitun Sopimuksen nojalla, Asiakas on velvollinen korvaamaan Datahubille ~~edellä kuvatun vahingon~~ tämän toiselle Datahub-järjestelmän käyttäjälle maksaman riidattoman vahingonkorvauksen. Tämän kohdan perusteella Asiakkaan maksama korvausmäärä Datahubille rajoittuu Datahubin valvontajaksokohtaisesti

vastaavan suuruiseen korvauksen enimmäismäärään kuin mitä kohdassa 13.3. on sovittu Osapuolten välisen korvauksen enimmäismäärästä."

Datahub ei vastaa mahdollisista Asiakkaan muille Datahub-järjestelmän käyttäjille aiheuttamista vahingoista.

Kohta 13.5:

Ehdotamme, että kohtaa 13.5 muutetaan edellä esitetyn 13.4 koskevan muutosehdotuksen mukaiseksi niin, että vastuunrajoitusta ei sovelleta kuin silloin, kun vahinko on aiheutettu tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella. Muille käyttäjille maksettaviin korvauksiin sovelletaan vastuunrajoitusta 13.3 mukaisesti.

Muutosehdotus:

13.5: "Tämän kohdan 13 mukaisia vastuunrajoituksia ei sovelleta Asiakkaan kohtaan 13.4 perustuvaan vahingonkorvausvelvollisuuteen tai, jos vahinko on aiheutettu tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella."

Kohta 16.1:

Kohta 16.1 on Asiakkaan kannalta kohtuuton ehto ilman alla esitettyjä rajauksia, koska tämä antaa Datahubille oikeuden muuttaa ehtoja (ml. sopimuksen liitteet) yksipuolisesti ja melko avoimin perustein. Sopimusmuutoksista tulee neuvotella Asiakkaiden kanssa ja sopia tarvittaessa riittävän pitkä toteutusajankausi muutoksen suuruus ja vaikutukset huomioiden. Sopimuksien muuttaminen 30 vuorokaudessa on aivan liian lyhyt aika, mikäli muutos aiheuttaa muutoksia asiakkaiden/sidosryhmien järjestelmiin tai sopimustilanteisiin. Näissä tapauksissa tarvitaan vähintään 90 päivän reagointiaika.

Muutosehdotus:

Kohta 16.1: "Datahubilla on oikeus muuttaa Sopimusta edellyttäen, että muutos on tarpeen Datahub-järjestelmän toimivuuden ja/tai Palvelun tuottamisen varmistamiseksi, Osapuolten vastuiden tai velvoitteiden selventämiseksi, teknisen kehityksen huomioimiseksi tai lainsäädännön taikka viranomaismääräysten ja -ohjeiden noudattamiseksi. Pääsopimuksen muutokset edellyttävät SML:n mukaisesti, että Energiavirasto hyväksyy muutoksen. Muut muutokset eivät edellytä Energiaviraston hyväksyntää. Merkittävät sopimusmuutokset tulee valmistella yhteistyössä Asiakkaiden edustajien kanssa. Datahubin tulee ilmoittaa merkittävistä muutoksesta kirjallisesti Asiakkaalle vähintään 90 päivää ennen muutoksen voimaantuloa ja muiden vähäisten muutoksien osalta 30 päivää ennen muutoksen voimaantuloa. Merkittävänä muutoksena pidetään sopimusmuutosta, joka aiheuttaa muutoksia Asiakkaan tietojärjestelmiin tai voimassa oleviin sopimuksiin."

Liite 1 Palvelukuvaus

Kohta 2.1 Datahubin tehtävät:

Kohdassa sanotaan yleisesti, että Datahub kehittää sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluja ja vähittäismarkkinoiden tiedonvaihtoa yhteistyössä toimialan markkinaosapuolten kanssa. Tässä liitteessä pitäisi nykyistä selkeämmin kuvata yhteistyön toimintamalli. Lisäksi pitäisi todeta, että sellaiset merkittävät muutokset, jotka aiheuttavat muutoksia Asiakkaiden tietojärjestelmiin tai liiketoimintaprosesseihin, tulee valmistella tiiviissä yhteistyössä Asiakkaiden kanssa ja riittävin siirtymäajoin.

Kohta 3 (huom. yleinen kommentti kaikkiin liitteisiin):

Liitteissä on epäloogisuutta Asiakkaan kirjoitusasun kanssa. Asiakas on välillä kirjoitettu väärin pienellä alkukirjaimella. Kautta linjan Asiakas pitäisi kirjoittaa isolla silloin, kun tarkoitetaan tämän sopimuksen tehnyttä sähkönmyyjää tai jakeluverkonhaltijaa. Sen sijaan asiakas pitäisi kirjoittaa pienellä, kun tarkoitetaan myyjän tai jakeluverkonhaltijan kanssa sopimuksen tehnyttä sähkö käyttäjää, kuten luvuissa 2.2. ja 2.3. on oikein kirjoitettu. Näitä yksittäisiä kirjoitusvirheitä oli tämän liitteen kohdan 3 lisäksi kaikissa muissakin liitteissä. Nämä tulisi korjata kautta linjan sopimuksen selkeyden ja yksiselitteisyyden vuoksi.

Liite 2 Hinnoittelu

ET pitää esitettyjä maksukomponentteja ja niiden määrää perusteltuna.

Perustamismaksu on perusteltu, koska sillä tavalla voidaan varmistaa, että investointikustannukset jakautuvat kaikille datahubin käyttäjille, sekä nykyisille markkinatoimijoille että uusille myöhemmin mukaan tuleville. Perustamiskustannuksia pitää periä myös kolmansilta osapuolilta, niin että ne osallistuvat myös datahubin investoinnin, eikä vain operatiivisten kustannusten rahoittamiseen. Perustamismaksu mahdollistaa investointikustannusten huomioimisen käyttömaksuissa läpinäkyvästi. Näin pystytään erittelemään, mikä osuus maksuista on investointi- ja mikä käyttömaksuja.

ET kannattaa mallia, jossa operatiiviset kustannukset katetaan muuttuvista kustannuksista koostuvilla palvelumaksuilla sekä kiinteällä maksulla. Palvelumaksun perustuminen käyttöpaikkojen lukumäärään on perusteltua.

ET:n jäsenten näkemykset vaihtelevat perustamis- ja palvelumaksujen jakeluverkonhaltijoiden ja sähkönmyyjien välisen kustannusjaon osalta. ET:n mukaan jaon tulee perustua perustamiskustannusten ja ylläpitokustannusten aiheuttamisperiaatteisiin, jolloin markkinatoimijat osallistuvat toimivien markkinoiden infran mahdollistamiseen oikeudenmukaisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kustannusjako voisi määräytyä datahubin eri osapuolille (myyjille ja verkoille) tarjoamien eri palveluiden kustannusosuuksien mukaan.

Operatiivisia kustannuksia pitää periä kaikilta datahubin käyttäjiltä, myyjien ja jakeluverkonhaltijoiden lisäksi myös kolmansilta osapuolilta.

Haluamme lopuksi korostaa, että tässä vaiheessa maksukomponenttien suhteellisten osuuksien ja yksikköhintatietojen puuttuessa hinnoitteluehdotuksen lopullisia vaikutuksia on mahdoton arvioida.

Liite 3 Palvelutasot

Kohta 4.1.2 Datahub-järjestelmän häiriöistä viestiminen:

Kohdassa 4.1.2 todetaan, että Datahub tulee viestimään merkittävistä häiriöistä häiriön vakavuuden vaatimassa laajuudessa. Tässä olisi lisäksi tarpeen määritellä tarkemmin, miten Datahubin viestii häiriöistä Asiakkaille. Tässä olisi määriteltävä, mikä on käytettävä viestintäkanava ja lähetetäänkö ilmoitus suoraan Asiakkaille.

Kohta 4.2 Datahub-järjestelmän palveluaika ja tukipäivystys:

Pidämme Datahubin palveluaikoja tietyiltä osin rajallisina verrattuna palvelun kriittisyyteen ja 24/7 käyttöaikaan. Ratkaisujaissa tulisi huomioida esimerkiksi pitkät arkipyhät ja varmistaa, että palvelu toimii kellon ympäri vuoden jokaisena päivänä ja minimoidaan palvelukatkot. Tulisi pohtia, voidaanko pitkien arkipyhien osalta harkita jotain kriittisiin häiriöihin liittyvää päivystystä.

Kriittisen häiriön (1. vakavuusluokka) osalta 5 tuntia palveluaikojen mukaisesti laskettuna ratkaisuehdotuksen saamiseen tuntuu pitkältä, koska kyseessä on ratkaisuehdotus, joka ei siis ole itse korjaus vielä. Näiden kriittisten häiriöiden ratkaisuaikojen osalta ei tulisi rajautua arkipäiviin. Jos kriittinen häiriö ei selviä ennen viikonloppua tai arkipyhiä klo 22 mennessä, niin sopimuksen mukaan tämä kriittinen häiriö päälle koko viikonlopuksi tai arkipyhäksi. Markkinaosapuolet olisivat käytännössä viikonloput ilman toimintamahdollisuuksia, jos Datahub ei toimi. Jos Datahubiin ei saada yhteyttä perjantaina klo 19 jälkeen ja häiriötä aletaan selvittämään maanantaina klo 7, niin koko vuoden tavoite katkorajan osalta (yhteensä enintään 9 tuntia suunnittelemattomia katkoja) ylittyy moninkertaisesti.

Lisäksi näissä tapauksissa kaikki prosessit, jotka ovat muodostuneet osapuolten järjestelmissä odottelemaan datahubiin menoa, saattavat vanhentua aikarajojen osalta, jolloin niitä joudutaan manuaalisesti osapuolten toimesta korjaamaan tai tekemään käsin käyttöliittymältä. Tämä ei ole markkinoiden toiminnan kannalta hyväksyttävää.

Kohta 4.3 Datahub-järjestelmän suunnitellut huoltokatkot:

Sopimuksessa tulisi edellyttää, että suunnitellut huoltokatkot aikataulutetaan etukäteen siten, että ne olisivat markkinaosapuolien tiedossa mielellään koko vuodeksi kerrallaan. Lisäksi suunnitellun huoltokatkon ilmoitus tulisi tehdä viimeistään kahta viikkoa aikaisemmin, jotta yhtiöillä on riittävästi aikaa varautua keskeytyksen vaatimiin poikkeustoimintoihin. Yhteyksien katkaiseminen huoltokatkon alkaessa kaikkien markkinaosapuolien toimesta on työläs ja mahdollisesti riskialtis tapa. Tehokkaampaa olisi katkaista tiedonvaihto Datahubin päästä ja puskuroida tapahtumat datahubiin.

Liite 4 Testiympäristöt ja niiden vaatimukset

Ei kommentteja.

Liite 5 Tietoturva-vaatimukset Datahub-järjestelmän käytölle

Kohta 4 Varautuminen datahub-yhteyksien katkoon:

Liitteessä 5 todetaan, että Asiakkaan tulee varautua tilanteeseen, joissa yhteydet datahub-järjestelmään joudutaan katkaisemaan tietoturvuhan takia. Sopimuksen mukaan Asiakas vastaa sen sähkömarkkinalainsäädännössä määritellyistä velvoitteista, vaikka Asiakas ei pysty toimittamaan tai hakemaan tietoa datahub-järjestelmästä sen teknisten rajapintojen kautta.

Tämä voi olla varsinkin pitkien keskeytyksien aikana kohtuuton vaatimus. Varautumissuunnitelman pitää olla tasapainoinen osapuolien ja Datahubin velvoitteiden kesken. Näemme, että kun Datahub otetaan käyttöön, tulisi Datahubin ensisijaisesti varautua itse omassa järjestelmässään hoitamaan poikkeustilanne niin, ettei jokaisen osapuolen tarvitse rakentaa omiin järjestelmiinsä lisätoiminnallisuuksia, esim. puskurien purkutilanteissa.

Liite 6 Sertifiointipalvelun vaatimukset

Ei kommentteja.

Liite 7 Osapuolitiedot

Liite 7 vaatii nykyistä tarkemmat täyttöohjeet sekä selkeytystä käytettäviin termeihin. Liitteessä jää useassa kohtaa epäselväksi, mihin sopimukseen, laskutukseen tai asiakkaaseen viitataan. Näitä olisi tarpeen selkeyttää. Alla pyritty selkeyttämään yksityiskohtaisin kommenttein.

- Kohdassa "Yhteyshenkilön tiedot 1.1 / Tietoturva ja tietosuoja" pitäisi olla joku viittaus taulukon alla olevaan selitykseen, jotta vastaajalle on selvää, että tämä on vapaaehtoinen kenttä.
- Kohdassa "Yhteyshenkilön tiedot 2 / Oletusyhteyshenkilö" pitäisi olla joku viittaus taulukon alla olevaan selitykseen, jotta yhtiöt osaavat täyttää oikein. Yhteyshenkilön tyyppin kuvaus ei ole itsestään selittävä.
- Kohdassa "Yhteyshenkilön tiedot 3 / Sopimusvastaava" pitäisi olla joku viittaus taulukon alla olevaan selitykseen, jotta yhtiöt osaavat täyttää oikein. Yhteyshenkilön tyyppin kuvaus ei ole itsestään selittävä. Ohjeesta ei selviä yksiselitteisesti, mihin tiedotukseen käytetään tätä yhteyshenkilöä ja mihin sopimukseen viitataan.
 - Tältä osin liitteen lopussa olevassa selitystaulukossa on selkeytettävä, tarkoitetaanko tällä tätä kyseistä Sopimusta vai Asiakkaan loppukäyttäjien kanssa tekemiä sopimuksia. Jos tässä kohtaa annettavalla yhteyshenkilöllä tarkoitetaan tästä Datahubin ja Asiakkaan välisestä sopimuksesta vastaavaa henkilöä, selityksessä pitää olla isolla Sopimus, eli "*Sopimusvastaava = Osapuolen yhteyshenkilö Datahubin kanssa tehtävään Sopimukseen liittyen*".
- Otsikko "Osapuolen väliseen laskutukseen liittyvät tiedot" on epäselvä. Tässä sopimuskokonaisuudessa Osapuolilla tarkoitetaan Datahubia ja Asiakasta. Sen sijaan tasekorjauslaskut, yhteislaskutus sekä kytkentä- ja katkaisulaskut viittaisivat Asiakkaiden väliseen keskinäiseen laskutukseen, ei Osapuolien väliseen laskutukseen. Tätä kohtaa pitää selkeyttää tarkoitusta vastaavaksi. Muutosehdotus: "*Osapuolen-Asiakkaiden väliseen laskutukseen liittyvät tiedot*"
- Lomakkeen täyttöön liittyvän ohjeistuksen kolmas kohta: "****) Osapuolten tulee osa tiedoista ylläpitää ainoastaan käyttöliittymän kautta, tätä ei tarvitse tässä huomioida.*" on vaikeaselkoinen. Tätä tulisi tarkentaa, jotta vastaajalle on yksiselitteistä, mitä tällä tarkoitetaan.
- Lopun Yhteyshenkilötyypit-taulukossa on mainittu laskutusvastaava. Tässä kohtaa tulisi selkeämmin kuvata, mitä laskutusvastaavaa tällä tarkoitetaan. Onko kyse yhteyshenkilöstä, joka vastaa Asiakkaan puolelta Datahub suorittamasta laskutuksesta vai vastaako henkilö myös kohdassa "Osapuolten väliseen laskutukseen liittyvät tiedot" mainituista tasekorjauslaskuista, yhteislaskutuksesta sekä kytkentä- ja katkaisulaskuista. Näissä yhteyshenkilötyypeissä menee

helposti sekaisin, onko kyse datahubin laskutuksesta Asiakkaille vai yhtiöiden (Asiakkaiden) välisestä keskinäisestä laskutuksesta.

Annamme tarvittaessa mielellämme lisätietoja lausuntoomme liittyen.

Ystävällisin terveisin

ENERGIATEOLLISUUS RY

Riina Heinimäki
johtava asiantuntija, energiamarkkinat